

**קיצור הלכות
כיצד ניתן לפרסם ללא חשש גניזה**

מתוך ספר "גנזי הקודש"

טעון גניזה:

שבעה שמות הקודש שאינם נמחקים טעונים גניזה, ואסור לכתבם במקום שקיים חשש שיגיעו לידי בזיון, אלא אם כן נכתבו בשינוי, וזה כבודם. כגון: הוי"ה, קה, אדנות, קל, א-לוק, א-לוקים, שקי, צבקות, אקיה.

אינו טעון גניזה:

הרוצה לכתוב שם שמים לכתחילה באופן שאינם טעונים גניזה ומותר לזורקם, יכתוב באופנים הבאים: ד' במקום ה'; הקב"ה (הקדוש ברוך הוא). בס"ד (בסייעתא דשמיא). השם. השי"ת (השם יתברך). בה"ש (ברוך השם). איה"ש (אם ירצה השם). בעזה"ש (בעזרת השם).

תנ"ך

טעון גניזה:

- כל ציטוט פסוק או חלק מפסוק (בדרך כלל מג' מילים ומעלה) אף ללא הזכרת שם ד', אם יש בו משמעות פסוק והכוונה לדברי תורה, טעון גניזה.
- ב' מילים מפסוק, שהם ציווי בפני עצמו (כגון: "ושננתם לבניך", "והלכת בדרכיו") טעונים גניזה.

אינו טעון גניזה:

- ציטוט פסוק או חלק ממנו והכוונה לדברי תורה, אך נעשה בו שינוי המועיל, בכל חלק מחלקי הפסוק, אינו טעון גניזה. כגון: להפוך את סדר המילים בפסוק (לדוגמא, במקום "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" כותבים "ונשמרתם לנפשותיכם מאד") או להפוך מילים מיחיד לרבים או מרבים ליחיד (לדוגמא: במקום "ברכה לראש משביר" כותבים "ברכות לראש משביר").
- חלק מפסוק שנכתב לשם מליצה או סיפור דברים, אינו טעון גניזה. (דוגמא למליצה – כותרת למודעת אבל "נפלה עטרת ראשנו" הנאמר על חורבן בית המקדש. דוגמא לסיפור דברים – כשמרן שליט"א נכנס לאולם, הציבור קם ושר "מים על ימי מלך תוסיף וכו").
- ההיתר של מליצה או סיפור דברים הינו רק לחלק מפסוק ולא לפסוק שלם.

תורה שבעל פה

טעון גניזה:

- כל ציטוט מחז"ל אם יש בו משמעות של דברי תורה, והכוונה לדברי תורה, אף אם שינה מהתיבות המקוריות, הרי הוא קדוש וטעון גניזה. (כגון: "כל המצייל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא". במקום הציטוט המקורי (סנהדרין פרק ד' משנה ה') "כל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא").
- הלכה – ציטוטי הלכה בדרך כלל טעונים גניזה.
- פרטים נוספים הנוגעים לכרוזים ומודעות, ידיעות הלכתיות על גבי אריזות מאכלים ובקבוקים, ודברים שנכתבו לאפרושי מאיסורא, מובאים בספר גנזי הקודש פרק י"ב.
- תפילות וברכות שתקנו חכמים הרי הם קדושים (אף אם אין בהם שם ד'), וכשבלו טעונים גניזה.
- פיוט שתקנו גדולי הדורות והתקבל בכלל ישראל (כגון: "לכה דודי", או "בר יוחאי"), אף אם אין בו שם ד' או פסוק, הרי הוא קדוש וטעון גניזה.

אינו טעון גניזה:

- ציטוט מחז"ל שאין בו משמעות בפני עצמו, אך שתיבותיו מרובות אינו טעון גניזה. כגון: "כל המציל וכו' כאילו קיים עולם מלא" (במקום "כל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא").
- ציטוט חלק מברכה שאין יוצאים בו ידי חובה, כגון: "שהכל נהיה בדברו", אינו טעון גניזה. אך אם יוצאים בו ידי חובה כגון "ברוך המבדיל בין קודש לחול", הציטוט טעון גניזה.
- ציטוט חלק מתפילה או פיוט אין בו קדושה, ואינו טעון גניזה (כגון: "מלאכי רחמים משרתי עליו").

כתב אשורית (כתב שכותבים בו ספרי תורה)

- כתב אשורית, הואיל וניתנה בו התורה, יש באותיות קדושה עצמית. לפיכך:
- אין לכתוב בו דברי חול ובוודאי לא בפרסומות מסחריות, ואף לא בהזמנות לשמחות מפני שכל אלו סופם להגיע לבזיון.
  - עבר וכתב דברי חול בכתב אשורית אינו טעון גניזה, אך אין לזרוקו במקום העלול להגיע לידי בזיון או למיחזור.
  - אם עשה שינוי בצורת הכתב, וי"א שדי בכך שלא כותב תגים, מותר לכתוב בו דברי חול והזמנות לשמחות.

עיתונים וחברות פרסום

- איסור חמור לכתוב בעיתונים, או בחברות פרסום שאינם מיוחדים לקודש, פסוקים או חלקי פסוקים, דברי חז"ל, תפילות והלכות, ושאר ציטוטי קודש, כיון שאין הכל יודעים להזהר בהם, ועתידיים להיזרק בבזיון (שדי חמד, והוסיף דהוא עוון פלילי). ועוד שאין זה מכבוד התורה לכותבה במקום המיועד לדברי חול (אגרות חזון איש). וכבר התפרסם ברבים מכתבם של גדולי ישראל כי אין לצטט דברי קדושה בעיתונים או בחברות פרסום אף לא למטרת מצוה וצדקה, אלא אם כן נכתבו במתוכנת מיוחדת לדברי תורה.
- איסור נוסף להשתמש בפסוק או מאמר חז"ל, למטרות חולין, כמו קידום מכירות, או נתינת צביון של קדושה לפרסומים השונים. והעושה כן עוון בידו, וזלזול בכבוד התורה ולומדיה.
- דברי תורה שבעיתונים או בחברות פרסום הנכתבים במוסף מיוחד לדברי תורה, או במדורים קבועים לדברי תורה, טעונים גניזה.
- עיתונים או חברות פרסום המיועדים בעיקרם לדברי חול, ויש בהם לעיתים ציטוטים הטעונים גניזה, אם יודע על ציטוט דבר תורה המודפס בו, וכל שכן אם רואה את הדבר תורה יש לגונזו. אם אינו רואה או יודע על ציטוט הטעון גניזה –
  - א. יש אומרים שאסור להשליכו מבלי לבדוק.
  - ב. יש אומרים שאם אינו מוחזק שיש בו דברי תורה בדרך קבע, יש מקום להקל לזרוקו, ואין צריך לחפש אחר דברי התורה.
  - ג. יש אומרים שהמחמיר לגנוז כל עיתון או חברת פרסום שיש חשש שהודפסו בו ציטוטים הטעונים גניזה, תבוא עליו ברכה.

לקבלת חומר זה, לשאלות וברורים ניתן לפנות ל:

עד ההלכה לענייני גניזה | 02-6247814 | gnizagniza@gmail.com

גניזה כללית (ע"ר) | 08-9740876 | office@gniza.org.il

